

17.9x18.64	1	עמוד 23	כותרת	01/09/2024	91404374-2
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

דעות היום

3
נתן שניידר
חוזר לעיר
הלבנה

נתן שניידר

ציונות של מחוות קטנות

המטופחות של הקהל. זו היתה אירופה הנפלאה, למעשה אירופה טובה יותר: אירופה ללא אנטישמם במזרח התיכון. "אלטנוילנד" תורגם לעברית כ"תל אביב" – וכמה שנים אחרי, את השם הזה קיבלה עיר שזה עתה נוסדה. לפתחה של התרבות שלה גלגל ברק חירם אפשרות באשמה של 7 באוקטובר.

הציונות של המחוות הקטנות חייבת להיות אילמת. זו ציונות של הרגלים שנרכשו במחיר כבד: פגישות שבועיות עם חברים; קונצרט מקרי של התזמורת הפילהרמונית, שמאפשר לשכוח שאנו חיים במזרח התיכון האכזרי; לגימה של יין מצונן במרפסת, למרות ההמתנה למתקפת חיזבא ללה ואולי דווקא בגללה; חמוסייה קטנה בפניה, שבה מדי בוקר אדונים מבוגרים נפגשים וחוגגים עוד יום שחלף, ונחת מהמשפחה. ציונות של מחוות קטנות היא גם ניצולי שואה, שקוראים עיתון עברי בבית קפה על החוף; פקירי נק שמוצאם מצפון אפריקה מעניקים – בעברית – הלוואה ליהודים יוצאי אודסה; פרופסור ערבי, שדרש זכויות אזרח שוות במאמר עיתון בעברית; רב אורתודוקסי ש שקורא לשמור על השבת בתוכנית אירוה;

ציונות המחוות הגדולות של חירם היא ניגוד לציונות המחוות הקטנות האוטופית של תאודור הרצל, שחלם כי יהודים יוכלו לחיות כאירופאים מחוץ לאירופה

ולסביות והומואים צעירים, שרוצים הכרה בנישואיהם. חיי החברה בישראל לא נקבעים רק בידי אידיאולוגיה, סכל או המתנה לבית המשפט. מרבית האנשים רוצים לנהל חיים קטנים, בלתי הרואיים ונטולי אידיאולוגיה: לשלוח את ילדיהם לבית הספר, לצאת לחופשה, לקנות רברים חרשים, להיפגש בבית קפה ולעבור את היום הבא. אלה הדברים הקובעים את הפוליטיקה של כאן ועכשיו. האם די בכך כדי להתנגד לכוחות האופל, שמכסים את הארץ כבער רפלז? אין לדעת. ללא ציונות של מחוות גדולות מבית ברק חירם איננו יכולים לחיות כאן; אך ללא הציונות שלנו, ציונות של מחוות קטנות, איננו רוצים לחיות כאן.

בתחילת החודש תא"ל ברק חירם נשא נאום על ציונות של מחוות גדולות. הוא עסק בכושר עמידה, בעם הנצח שמחויב לעברו ולעתידו, והוא עסק גם בתרבות, שבעיניו אחראית למתקפת חמאס ב-7 באוקטובר: התרבות החילונית והליברלית של ישראל. "חברה המבקשת להיות קלילה ונמרצת, מנותקת ממחויבות לעברה ומעול עתידה, ובעיקר מתמסרת אל הרגע, אל ההווה", הגדיר אותה. "אויבינו זיהו זאת והאמינו כי זו תהא שעת הכושר להשמדתנו".

מעל לכל, חירם כיוון את חיזיו ההיטק ולאנשים שמציבים את הצלחתם הפיננסית והאישית מעל לקולקטיב. ההשתלחות עשתה את העבודה. חלק מהנאשמים הוכו באלם, משום שלא היתה להם שפה להגיב בה למחוות הגדולות האלה.

גם אני נמנית עם חסרי המילים, שכן בר" געים ההם לא ידעתי, אם אף אני, בתמימותי, נושא באחריות ל-7 באוקטובר, ורק חייתי באי שליה שישראל היא פיסת אירופה שנתקעה במזרח התיכון. מאז 1974 איני חי בגרמניה. בחרתי בדרך יהודית אחרת; דרך של הגדרה עצמית יהודית, שמכונה גם ציונות.

לא רציתי להיות יהודי בגולה, אלא אזרח יהודי-ישראלי ריבוני. השתי את רוח סביבתי המיינית מצליפה בפניי כאשר רצה י"א הספורטאים במינכן ב-1972 נחגג כפעולה אנטי-אמפריאליסטית וקלקל לי מאותו הרגע את התשוקה למשחקים האולימפיים ולסולידריות הבינלאומית. השארתי מאחור את העולם המוכר כדי לנשום את אוויר החירות. העיר תל אביב, שבה אני מתגורר, סמלה את החירות הזו ואת ההבטחה לנורמליות יותר מכל מקום אחר בישראל.

ציונות המחוות הגדולות של חירם היא ניגוד לציונות המחוות הקטנות האוטופית של תאודור הרצל. ב-1902 פרש העיתונאי והסופר הווינאי ב"אלטנוילנד" את חלומו האירופי, שלפיו יוכלו היהודים לחיות כאירופאים מחוץ לאירופה: בערים פורחות עם בתי אופרה, שבהם כפפות לבנות הן הלק מהנוף בדיוק כמו הצרפתית או הגרמנית

המחבר הוא פרופסור אמריטוס לסוציולוגיה במכללה האקדמית תל אביב-יפו. נולד במנהיים, גרמניה, ב-1954. לאחרונה יצא לאור (בגרמנית) ספרו החדש: "הפצע היהודי: חיים בין הסתגלות לאוטונומיה"